

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 13Co/1/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5314203939
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Zuzana Štolcová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2016:5314203939.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací v právnej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., so sídlom Politických vězňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, zastúpeného zástupcom Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti žalovanej: P. S., bytom XXX XX W. XXX, štátna občianka SR, v konaní o zaplatenie 0,25% denného zmenkového úroku a 6% ročného úroku zo zmenkovej sumy, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Čadca č.k. 4C/76/2014-41 zo dňa 30.7.2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Čadca č.k. 4C/76/2014-41 zo dňa 30.7.2015
a v r a c i a vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

z r u š u j e

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd výrokom I. žalobu zamietol. Výrokom II. určil zmluvnú podmienku v článku 14 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy č. 508600344 zo dňa 1.3.2010 uzavretej medzi veriteľom Pohotovosť, s.r.o., Bratislava a dlžníčkou P. S., W. XXX o dojednaní vyplňacieho práva zmenky veriteľom za neprijateľnú zmluvnú podmienku v celom rozsahu a pre neprijateľnosť za neplatnú zmluvnú podmienku v celom rozsahu. Výrokom III. žalovanej náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že žalobca dňa 17.4.2014 podal návrh na uplatnenie pohľadávky podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady ES č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej aj len „Nariadenie“). Návrh bol návrhom zo zmenky zo dňa 1.3.2010, ktorá ako neúplná zmenka na rad bola vystavená v prospech spoločnosti Pohotovosť, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598. Vystaviteľom zmenky je žalovaná P. S. a zmenka bola vystavená k spotrebiteľskej zmluve č. 508600344, pričom číslo úverovej zmluvy je uvedené priamo v obsahových náležitostiach zmenky. Žalobca úverovú zmluvu k návrhu nepripojil a zo zmenky vyplýva právo žalobcu na zaplatenie zmenkovej sumy 1.206,87 Eur a zmenkový úrok 0,25% denne od 28.9.2010 do zaplatenia. Spoločnosť Pohotovosť, s.r.o., Bratislava spornú zmenku indosovala na žalobcu. Okresný súd návrh doručil žalovanej s procesnými poučeniami a s tlačivom „C“ v zmysle Nariadenia, pričom žalovaná sa k návrhu nevyjadrila.

Okresný súd vykonal dokazovanie v súlade s článkom 7 ods. 1 písm. b) a článkom 9 ods. 1 - 3 Nariadenia oboznámením návrhu, porovnaním zmenky predloženej v konaní so zmenkou v exekučnom konaní vrátane spotrebiteľskej zmluvy, k zabezpečeniu ktorej bola zmenka vystavená, a oboznámením pripojenej fotokópie exekučného spisu sp. zn. 11Er/1145/2012. Okresný súd z exekučného spisu zistil, že úverová spotrebiteľská zmluva uvádzaná na zmenke pod č. 508600344 bola uzavretá medzi spoločnosťou Pohotovosť, s.r.o., Bratislava a žalovanou dňa 1.3.2010 na poskytnutý úver vo výške 600 Eur, navýšený o poplatok 576 Eur, spolu 1.176 Eur, ktorý mala žalovaná zaplatiť v 12 splátkach po 98 Eur. V tejto zmluve neboli uvedené úroky z omeškania, ani RPMN, ani rozpis splátok. V článku 14 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy sa zmluvné strany dohodli na vyplnení zmenky. Z tohto článku je zrejmé, že ku dňu uzavretia úverovej spotrebiteľskej zmluvy, teda ku dňu 1.3.2010 a ku dňu vystavenia zmenky v totožný deň nebola v zmenke uvedená zmenková suma, ani splatnosť

zmenkového úroku 0,25% denne, ktoré údaje mal vyplniť jednostranne remitent najskôr v deň, kedy sa podľa bodu 4 zmluvy stane splatný celý dlh, to je, teda keď dlžník nezaplatí včas 4 po sebe idúce splátky, resp. zaplatí ich len sčasti. Zmenková suma mala pozostávať zo sumy všetkých nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré vzniknú v budúcnosti ku dňu vyplnenia zmenky, a dátumom začiatku úročenia zmenkovej sumy mal byť dátum zhodný s dňom, kedy sa podľa všeobecných podmienok stane splatným celý dlh. Okresný súd tak mal preukázať, že sporná zmenka je neúplná zmenka - blankozmenka, ktorú jednostranne v neprítomnosti dlžníka vypísal veriteľ spoločnosť Pohotovosť, s.r.o., Bratislava, ktorý ju následne previedol (indosoval) na žalobcu. Okresný súd mal preukázať vedomosť žalobcu o kauze zmenky ako zabezpečovacieho právneho úkonu k úverovej spotrebiteľskej zmluve, ktorá informácia bola žalobcovi známa priamo zo zmenky, kde je číslo úverovej spotrebiteľskej zmluvy uvedené. Okresný súd z dôvodu zabezpečenia súdnej ochrany spotrebiteľa považoval za nevyhnutné zistiť, či základom zmenkového vzťahu je spotrebiteľský vzťah. Okresný súd mal preukázať, že zmenka bola vystavená ako zabezpečovací právny prostriedok k spotrebiteľskej zmluve, čo vyplýva z čísla zmluvy uvedeného priamo na zmenke, ktoré je totožné s číslom úverovej spotrebiteľskej zmluvy v exekučnom konaní pod sp. zn. 11Er/1145/2012 a zároveň zmenka tvoriaca predmet sporu je totožná so zmenkou v tomto exekučnom konaní. Úlohou exekučného súdu bolo skúmať platnosť primárneho právneho úkonu spotrebiteľskej zmluvy, osobitne článku 14 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy, v ktorom zmluvné strany uzavreli dohodu o vyplnení zmenky. Na základe dohody neskôr veriteľ sám jednostranne zmenku vyplnil čo do zmenkovej sumy a čo do splatnosti zmenkového úroku.

Okresný súd za aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka, zákona č. 258/2011 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, Smernice rady č. 93/13 EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, Smernice 2008/48/EHS o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, Smernice 2005/29/ES o nekalých praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu a s prihladením na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4 Obo 161/07 zo dňa 6.5.2008 konštatoval, že bez platnej dohody o vyplňacom práve nemôže byť platná ani vyplnená zmenka. Ak dohoda o vyplňacom práve pri blankozmenke nezohľadňuje práva spotrebiteľa a umožňuje indosáciu zmenky vymôcť od spotrebiteľa plnenie z neprijateľných podmienok, ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku. V nadväznosti na § 17 zákona č. 191/1950 Zb. zákon zmenkový a šekový (ďalej len „zákon č. 191/1950 Zb.“) bolo potrebné posúdiť, či takýmto konaním indosatár nekonal na škodu žalovanej ako dlžníčky zo spotrebiteľského úveru. Okresný súd dospel k záveru, že článok 14 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka je neprijateľná podmienka v článku 14 všeobecných podmienok spotrebiteľskej zmluvy neplatným právnym úkonom v tejto časti. Neplatným spôsobom bolo dojednané vyplnenie zmenky. Sporná zmenka, ktorá vznikla ako zabezpečovací právny úkon k primárnemu právnemu úkonu spotrebiteľskej zmluvy, nemôže byť považovaná za platný právny úkon, keď bola vystavená a vyplnená na základe neplatného dojednania, neplatnej dohody o vyplnení zmenky v článku 14 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy. Táto podmienka je neprijateľná zmluvná podmienka podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pretože nebola individuálne so spotrebiteľom dojednaná a tvorila neoddeliteľnú súčasť formulárovej úverovej spotrebiteľskej zmluvy - všeobecných podmienok a bez jej podpisu by spotrebiteľ nedostal úver, preto podmieňovala uzavretie spotrebiteľskej zmluvy, poskytnutie úveru a spotrebiteľ obsah úverovej zmluvy a článku 14 všeobecných podmienok o vyplnení zmenky nemohol ovplyvniť. Dôkazné bremeno na preukázanie opaku podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka mal veriteľ, t.j. právny predchodca žalobcu. Dôkazné bremeno neunesol. Dojednanie v článku 14 všeobecných podmienok o vyplňacom práve zmenky je neprijateľnou zmluvnou podmienkou aj podľa § 53 ods. 4 písm. a) Občianskeho zákonníka, pretože spotrebiteľ nemal možnosť sa s týmto ustanovením oboznámiť pred uzavretím spotrebiteľskej zmluvy. Podľa § 53 ods. 4 písm. b), m) Občianskeho zákonníka je dojednanie o vyplňacom práve zmenky (článok 14 všeobecných podmienok) neprijateľnou zmluvnou podmienkou aj preto, že na základe tejto podmienky vystavená zmenka umožnila previesť indosáciu bez súhlasu spotrebiteľa práva zo zmluvnej strany POHOTOVOSŤ, s.r.o. na žalobcu, čím došlo k zhoršeniu postavenia a ochrany práv spotrebiteľa. Zmenka a jej indosácia nadmerne sťažili spotrebiteľovi možnosť realizovať práva spotrebiteľa. Takýto záver vyplýva už z charakteru zmenkového konania, ktoré nepripúšťa skúmanie dôvodu vzniknutého záväzku, ani ex offo ochranu spotrebiteľských práv. Podľa okresného súdu je v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka dojednanie v článku 14 všeobecných podmienok o vyplňacom práve zmenky neprijateľnou zmluvnou podmienkou aj preto, že spôsobuje značnú nerovnováhu práv a povinností, teda značne zhoršuje postavenie spotrebiteľa v tomto úverovom vzťahu vystavením a následným indosovaním zmenky zo spotrebiteľského vzťahu. Okresný súd preto nevychádzal len z prísnej formálnosti zmenkového práva, pretože mal preukázať, že došlo k zneužitiu

inštitútu zmenkového práva v neprospech jednej zmluvnej strany - spotrebiteľa obchádzaním ustanovení zákona o ochrane spotrebiteľa, čo je zároveň aj rozpor so zákonom a teda neplatnosť právneho úkonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka, § 265 Obchodného zákonníka. Značnú nerovnováhu v právach podľa názoru okresného súdu spôsobilo dojednanie v článku 14 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy aj preto, že veriteľ sám vyplnil zmenku v deň splatnosti celého dlhu. Žalovaná ako spotrebiteľ nijako nemohla ovplyvniť výšku zmenkovej sumy, dátum splatnosti zmenkového úroku, ktoré si do zmenky jednostranne dopísal veriteľ. Dojednanie vypíňacieho práva zmenky v článku 14 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy bolo neplatné aj podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka pre neurčitosť, nepreskúmateľnosť. Dojednanie bolo neurčité, nepreskúmateľné v časti: „Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia.“. Suma bola jednostranne do zmenky uvedená veriteľom a ku dňu uzavretia dohody v článku 14 všeobecných podmienok spotrebiteľ nevedel, aká suma do zmenky bude dopísaná. V momente uzavretia dohody uzavrel neurčitú dohodu čo do článku 14 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy. Nebola konkretizovaná výška zmenkovej sumy, ktorá mala byť dopísaná do zmenky na základe vypíňacieho práva zmenky a neboli ani určitým, preskúmateľným spôsobom stanovené kritériá, na základe ktorých zmenková suma do zmenky mala byť dopísaná tak, aby bola určiteľná a preskúmateľná za pomoci výkladových pravidiel.

Ako neprijateľnú zmluvnú podmienku vyhodnotil dohodu o vypíňacom práve okresný súd aj podľa § 53 ods. 4 písm. j) Občianskeho zákonníka, pretože výška úveru a úroku mala byť takto určená až v čase splnenia, v tomto prípade splatnosti úveru, kedy vzniklo veriteľovi právo vypísať zmenkovú sumu a splatnosť zmenkového úroku podľa článku 14 všeobecných podmienok. Dojednanie vypíňacieho práva zmenky podľa článku 14 všeobecných podmienok je neprijateľnou zmluvnou podmienkou aj podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka, pretože dojednanie umožnilo veriteľovi, aby pri vyplnení zmenky v budúcnosti zaviazal spotrebiteľa zaplatiť za nesplnenie záväzku neprimerane vysokú sankciu, ktorá mu pri uzavretí úverovej spotrebiteľskej zmluvy nebola známa. V zmenke je veriteľom vypísaný zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne x 365 dní, vo výške 91,25 % ročne. K vyplneniu zmenky veriteľom došlo momentom zosplatenia dlhu. Išlo o rozpor so zákonom podľa § 4 ods. 4 zákona č. 258/2001 Z.z. Zároveň podľa záveru okresného súdu išlo o nekalú podmienku podľa článku 2 písm. a) v spojení s ustanovením prílohy bodu 1 písm. e) Smernice Rady 93/13 EHS. Touto nekalou zmluvnou podmienkou a zároveň neprijateľnou si veriteľ zabezpečil za nesplnenie záväzku spotrebiteľa neprimerane vysoké príslušenstvo pohľadávky, a to zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne. Išlo o neplatnosť tohto dojednania aj v nadväznosti na § 3 Občianskeho zákonníka pre rozpor s dobrými mravmi a § 39 Občianskeho zákonníka, ako aj podľa § 265 Obchodného zákonníka. Dojednanie vypíňacieho práva zmenky v článku 14 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy je neprijateľnou zmluvnou podmienkou aj podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, pretože v rozpore s kogentnými ustanoveniami zákona uvedené dojednanie umožnilo obísť zákonné ustanovenia a vpísať do zmenky pri jej vyplnení také plnenia, na ktoré vôbec žalobcovi nevznikol nárok. Úverová spotrebiteľská zmluva neobsahuje zákonné náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. h), i), j), k) zákona č. 258/2001 Z.z., § 9 ods. 9 zákona č. 129/2010 Z.z. Neobsahuje údaj o RPMN a neobsahuje rozpis splátok. Podľa § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z. a § 9 ods. 9 zákona č. 129/2010 Z.z. sa spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Skutočný úver bez poplatkov bol poskytnutý žalovanej vo výške 600 Eur. Veriteľovi preto nevzniklo právo na vrátenie poplatku vo výške 567 Eur, o ktorý úver navýšil, ani na úrok. Napriek tomu do zmenky bola dopísaná zmenková suma 1.206,87 Eur a zmenkový úrok vo výške 0,25% denne (91,25% ročne).

V danom prípade okresný súd konštatoval, že dojednanie v článku 14 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy o vypíňacom práve zmenky je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka zároveň neplatne dojednanou zmluvnou podmienkou. Zmluvná podmienka bola neplatná aj pre neurčitosť dojednania podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka pre rozpor s kogentnými ustanoveniami zákona a pre obchádzanie zákona podľa § 39 Občianskeho zákonníka, § 265 Obchodného zákonníka. Okresný súd poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4 Obo 161/2007 zo dňa 6.5.2008, v ktorom sa konštatuje, že z absolútne neplatnej úverovej zmluvy nemohlo veriteľovi vzniknúť právo na vyplnenie blankozmenky. Okresný súd podľa § 153 ods. 3 O.s.p. z úradnej moci určil zmluvnú podmienku v článku 14 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy o dojednaní vypíňacieho práva zmenky veriteľom za neprijateľnú zmluvnú podmienku v celom rozsahu a pre neprijateľnosť za neplatnú zmluvnú podmienku v celom rozsahu. Z titulu neplatnej dohody o vypíňacom práve zmenky nemohla byť preto platným spôsobom veriteľom vyplnená zmenka zo dňa 1.3.2010. Podľa § 154 ods. 4 O.s.p. a podľa § 494 Občianskeho zákonníka z neplatného právneho

úkonu, t.j. z neplatnej zmenky okresný súd nemohol priznať žalobcovi zmenkové plnenie, preto žalobu zamietol. Okresný súd nemohol žalobcovi priznať nároky tvoriace predmet sporu, keď dospel k záveru, že zmenka je neplatným právnym úkonom.

Nebolo podľa okresného súdu predmetom sporu zaplatenie úveru a príslušenstva podľa úverovej spotrebiteľskej zmluvy k tomu, aby mohol zvažovať, že návrhu vyhovie v tom rozsahu, že by priznal bezúročný úver, resp. zostatok úveru bez poplatkov podľa zákona 258/2001 Z.z. a zákona č. 129/2010 Z.z. Nárok bol uplatnený na základe zmenky ako právneho titulu a nebol uplatnený na základe úverovej spotrebiteľskej zmluvy. Zo žaloby mal okresný súd zistené, že žalovaná uhradila za poskytnutý úver celkom sumu 1.280,80 Eur, z čoho bola na zmenkovú sumu započítaná suma 1.206,87 Eur a na úroky suma 73,93 Eur. Žalobca si preto v konaní uplatnil len 0,25% denný úrok a 6% ročný úrok z omeškania a zmenkovú odmenu. Podľa okresného súdu z úverovej spotrebiteľskej zmluvy vyplýva, že spotrebiteľský úver vo výške 600 Eur, poskytnutý žalovanej je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov a žalovaná už zaplatila žalobcovi viac než sumu poskytnutého úveru a je preto zrejmé, že žaloba nebola podaná dôvodne a žalobca už nemá nárok ani na zaplatenie 0,25% denného úroku, ani 6% ročného úroku z omeškania špecifikovaných v žalobe a ani zmenkovej odmeny vo výške 4,02 Eur, nakoľko tieto nároky žalobca odvodzuje od zmluvných dojednaní, ktoré sú neprijateľné, a tým aj v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatné. Keďže okresný súd nemal preukázané, kedy žalovaná uhradila (akými úhradami, kedy a v akej konkrétnej výške) žalobcovi poskytnutý úver vo výške 600 Eur, nemohol za tejto skutkovej a dôkaznej situácie z úradnej povinnosti podľa § 153 ods. 4 O.s.p. zaviazať žalobcu k vydaniu bezdôvodného obohatenia vo výške preplatku zákonného plnenia. Takým postupom by podľa okresného súdu zároveň žalovanej bola odňatá možnosť podať absolútne námietky čiastočného alebo úplného zániku záväzku zaplatením.

V nadväznosti na § 17 zákona č. 191/1950 Zb. a na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Obo 161/2007 zo dňa 6.5.2008 okresný súd dospel k záveru, že v tomto prípade boli splnené zákonné podmienky na skúmanie skutkových a právnych okolností, na základe ktorých zmenka bola vystavená (kauzálny nexus), a to ex offio v záujme ochrany práv spotrebiteľa. Okresný súd mal preukázané, že subjekt pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka - spotrebiteľa. V príčinnej súvislosti s tým neprimerane navýšil svoju pohľadávku veriteľa na úkor (na škodu) spotrebiteľa a vystavením a indosovaním zmenky sťažil, resp. znemožnil ochranu spotrebiteľa v príčinnej súvislosti so vzniknutou škodou. Takémuto konaniu okresný súd nemohol poskytnúť právnu ochranu. Okresný súd dospel k záveru, že cieľom indosovania zmenky na žalobcu bolo inkasovať zmenkovú sumu bez toho, aby zmenkový dlžník mohol vzniesť námietky a bez toho, aby súd z úradnej moci namiesto spotrebiteľa aplikoval kogentné zákonné ustanovenia na ochranu spotrebiteľa. Okresný súd sa preto domnieval, že pokiaľ aj žalovaná v danom konaní neprodukovala námietky, okresný súd z úradnej moci chránil jej práva spotrebiteľa. Z uvedených dôvodov okresný súd žalobu na zaplatenie nárokov zo zmenky zamietol. O trovách konania okresný súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. s tým, že úspešnej žalovanej trovy konania nevznikli a ani si ich neuplatnila, a preto jej náhradu trov nepriznal.

Proti tomuto rozsudku v celosti podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Žalobca mal za to, že rozhodnutím okresného súdu došlo k porušeniu práva Európskej únie, konkrétne k porušeniu článku 4, 5 a 7 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007 (ďalej len „Nariadenie“), pretože žalovaná nedoručila súdu žiadnu žalobnú odpoveď podľa článku 5 ods. 3, 6 Nariadenia, a tým okresný súd bol povinný postupovať podľa článku 7 ods. 3 Nariadenia a vo veci mal byť vydaný rozsudok o pohľadávke žalobcu. Ak takto okresný súd nepostupoval, tak jeho rozhodnutie je prekvapivým rozhodnutím. Okresný súd v odôvodnení rozsudku uvádza, že vykonal dokazovanie, okrem iného oboznámením sa s exekučným spisom, úverovou zmluvou a ďalšími listinnými dôkazmi. Žalobca ani žalovaná dokazovanie exekučným spisom, úverovou zmluvou či ďalšími listinnými dôkazmi nenavrhl. Žalobca poukázal na ust. § 120 O.s.p. Tým, že na uplatnené práva predložil platnú zmenku, pretože táto spĺňa aj všetky formálne a materiálne náležitosti vyžadované zákonom č. 191/1950 Zb., tak za tohto stavu preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Okresný súd preto mohol rozhodovať len o právach zo zmenky. Podľa článku 5 ods. 3 a 6 Nariadenia žalovaná mohla vzniesť námietky voči zmenke a ak tak neurobila, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Okresný súd z vlastnej iniciatívy bez návrhu žalovanej a bez legitímneho podnetu na ťarchu žalobcu vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovanej ako spotrebiteľa. Žalovaná sa však takejto ochrany nedovoľavala, uplatnenú pohľadávku nerozporovala a

svojím konaním ju prakticky uznala. Okresný súd iniciatívne rozširoval okruh dokazovaných skutočností v tom smere, aby získal pre žalovanú dostatočný podklad pre zamietnutie žaloby. Takýto postup zasahuje do práva na spravodlivý súdny proces, ktoré je garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj článkom 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Ani jeden z účastníkov nepredkladal tvrdenia, ktoré iniciatívne posudzoval a vyjadroval okresný súd v napadnutom rozsudku. Nie je zrejmé, ako mohol okresný súd dospieť k nesporným skutočnostiam, keď žalobca ani žalovaná sa k týmto skutočnostiam nevyjadrili. Okresný súd dospel k nesprávnym právnym záverom. Žalobca zdôraznil, že zmenka je samostatným abstraktným záväzkom, neakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Žalobca poukázal na § 17 zákona č. 191/1950 Zb. z ktorého vyplýva, že žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahu s pôvodným majiteľom zmenky. Pokiaľ tak v sporovom konaní nemôže činiť žalovaný, tým menej tak môže činiť sám súd. Žalobca poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Obo 3/2008. Podľa žalobcu ustanovenie § 17 zákona č. 191/1950 Zb. vyžaduje aktívnu účasť dlžníka, ktorý musí zároveň splniť povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť, teda preukázať, že majiteľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka a zároveň musí vzniesť námietky, ktoré by mohol dlžník vznášať voči predchodcom majiteľa zmenky. Okresný súd v rámci dokazovania prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadať, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia vykonané bez návrhu. Ďalej žalobca poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22.08.2002 sp. zn. 25 Cdo 1839/2000. Žalobca zdôraznil úplnú samostatnosť, nezávislosť zmenkového záväzku. Nie je možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa zákona o spotrebných úveroch a že tomuto zákonu odporuje. Zmenka uplatnená v danom konaní má všetky zákonom predpísané náležitosti, a teda ide o platnú zmenku a nárok žalobcu je tak v celom rozsahu dôvodný. Samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. pripúšťal, aby na zabezpečenie nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka a preto v prostredí spotrebiteľských úverov mohla byť použitá. Prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blankozmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňacom práve. Žalobca poukázal na § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. so záverom, že dohoda o vyplňacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťala používanie blankozmienek.

K postupu okresného súdu podľa § 153 ods. 2 O.s.p. žalobca uviedol, že v tejto veci nešlo o spor zo spotrebiteľskej zmluvy. Prejednával sa spor zo zmenky ako cenného papiera a ak okresný súd sám vykonal dôkaz spotrebiteľskou zmluvou bez možnosti žalobcu sa k uvedenému vyjadriť, nebolo možné uzavrieť, že ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy. V danom prípade okresný súd nerešpektoval znenie § 153 ods. 2 O.s.p. a aj napriek odlišnému predmetu sporu vyhlásil zmluvnú podmienku za neprijateľnú. Ak by výrok o vyhlásení zmluvnej podmienky za neprijateľnú nadobudol právoplatnosť, stane sa záväzným tak pre účastníkov konania ako aj pre všetky orgány a teda najmä súdy. Žalobca zdôraznil, že okresný súd vyhlásil za neplatnú zmluvnú podmienku používanú spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o., ktorá nie je účastníkom tohto konania. Naopak, výrok sa bude vzťahovať na žalobcu, ktorý zmluvnú podmienku vôbec nepoužíva. Žalobca poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 19. februára 2015 sp. zn. 41Cob 42/2015, uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 11. februára 2015, rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm/18/2013 zo dňa 28. novembra 2013. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom, neakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Prvostupňový súd sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Zb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. V danom prípade sa neuplatňoval § 17 zákona č. 191/1950 Zb., preto nebolo možné v tomto prípade poukázať na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 161/2007. Žalobca poukázal na uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/79/2013 zo dňa 5.9.2013, z ktorého vyplýva, že pokiaľ námietka zo strany žalovaného ako dlžníka nie je vznesená a preukázaná, neexistuje dôvod, na základe ktorého by mohol súd opodstatnene vykonať dokazovanie týkajúce sa obsahu kauzálnej zmluvy predchádzajúcej vystaveniu takejto zmenky. Je výlučne na dlžníkovi zo zmenky, aby tento v rámci prípadného súdneho konania vzniesol svoje námietky a tieto v svojom konaní aj preukázal. Len v prípade, ak zmenkový dlžník námietku vznesie a preukáže podľa § 17 zákona č. 191/1950 Zb., môže následne na svoju obranu vzniesť aj kauzálne námietky vyplývajúce z jeho vzťahu k remitentovi, či iným skorším majiteľom zmenky. Dokazovanie na preukázanie dôvodnosti takýchto kauzálnych námietok je totiž možné vykonať výlučne len za predpokladu, že žalovaný v lehote do 30 dní po doručení tlačiva a návrhu na uplatnenie pohľadávky ako aj tlačiva na odpoveď, sa vyjadrí k podanému návrhu či už tak, že vyplní časť II vzorového tlačiva C a pripojí všetky príslušné podporné

doklady alebo sa vyjadri akýmkoľvek iným vhodným spôsobom, pri ktorom nepoužije tlačivo na odpoveď. Ak samotná odpoveď žalovaného k podanému návrhu na uplatnenie pohľadávky nebola doručená súdu v lehote 30-tich dní po doručení tlačiva návrhu žalovanému, musí súd vydať rozsudok. Žalobca poukázal na ust. článku 7 ods. 3 Nariadenia, ktoré upravuje koncentračnú zásadu, z ktorej vyplýva, že v prípade pasivity žalovaného, ktorý napriek riadnemu doručeniu návrhu v uvedenej lehote nedoručí súdu odpoveď, musí súd rozhodnúť len na základe dôkazov predložených žalobcom, a teda nevykonáva dokazovanie uvedené v článku 7 ods. 1 Nariadenia. V súvislosti s postupom podľa článku 7 ods. 1, 3 Nariadenia žalobca poukázal na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm 10/2013 zo dňa 21.11.2013. Ak nárok žalobca uplatnil zo zmenky, ktorú žalovaná podpísala a ktorú pôvodný majiteľ previedol na žalobcu rubopisom, nemôže byť takýto nárok zamietnutý ako neprípustný.

Okresným súdom vykonané dokazovanie nebolo vykonané na tvrdenia žalobcu, ktorý jasne, úplne a zrozumiteľne v tlačive A uplatnil právo zo zmenky a ktorý uviedol, že nie je jej pôvodným majiteľom, ale je indosatárom. Žalovaná ako dlžníčka v pozícii spotrebiteľa nepreukázala, že nový majiteľ zmenky konal pri jej nadobúdaní vedome na jej škodu a keď nepodala žiadne námietky vyplývajúce z jej vzťahu k žalobcovi a ani zo záväzkovo-právneho vzťahu, ku ktorému sa zmenka viazala, teda voči remitentovi ako skoršiemu majiteľovi zmenky, nebolo možné postup okresného súdu a výklad jednotlivých zákonných ustanovení, ako uskutočnil okresný súd, akceptovať. Posudzovanie základného vzťahu by malo význam len vtedy, ak by žalovaná ako spotrebiteľka vzniesla voči majiteľovi námietky, že k indosácii došlo na jej škodu alebo ak by podala relevantné kauzálne námietky týkajúce sa úverovej zmluvy, prípadne zmenky, čo by však v konaní musela aj preukázať. Záväzky zo zmenky, aj keď vznikli z konkrétnych zmluvných záväzkov, sú záväzkami samostatnými. Podľa zákona zmenkového a šekového preto okresný súd bol oprávnený skúmať len to, či zmenka obsahuje všetky náležitosti, ktoré sa musia pre jej platnosť zo zákona povinne do nej uviesť, nie však podmienky vystavenia, ani jej neprípustnosť. Žalobca žiadal rozsudok okresného súdu zmeniť tak, že bude žalobe vyhovené, spolu s priznaním trov súdneho konania.

K doručenému odvolaniu žalobcu sa žalovaná písomne nevyjadřila.

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) prejednal vec v medziach ust. § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a rozsudok okresného súdu zrušil podľa ust. § 221 ods. 1 písm. f), h) O.s.p. a podľa ust. § 221 ods. 2 O.s.p. vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Krajský súd sa pri posudzovaní dôvodnosti žalobcom podaného odvolania oboznámil s obsahom spisového materiálu. Z tohto zistil, že žalobca uplatnil nárok na zaplatenie pohľadávky vyplývajúcej zo zmenky vystavenej žalovanou, a to postupom podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej aj len „Nariadenie“). Žalobca v podanej žalobe opísal rozhodujúce skutočnosti ohľadom vzniku zmenkovej pohľadávky voči žalovanej a predložil originál zmenky, na základe ktorej uplatňuje právo. S prihliadnutím na odvolacie dôvody žalobcu sa krajský súd oboznámil aj s priebehom postupu konania pred okresným súdom, a to aj vo vzťahu k dokazovaniu, ktoré v zmysle odôvodnenia napadnutého rozsudku okresný súd uskutočnil.

Zo spisového materiálu vyplýva, že okresný súd zasielal žalovanej tlačivo „C“ na odpoveď v zmysle Nariadenia, ktoré bolo žalovanej doručené dňa 11.03.2015. Žalovaná na doručené tlačivo nereagovala. Okresný súd ďalším svojim postupom založil do spisového materiálu vo fotokópii obsah exekučného spisu Okresného súdu Čadca sp. zn. 11Er/1145/2012 a následne určil termín verejného vyhlásenia rozsudku na deň 30. júla 2015, kedy odvolaním napadnutým rozsudkom žalobu zamietol, určil za neprijateľnú zmluvnú podmienku v čl. 14 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy a žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd pri hodnotení procesného postupu okresného súdu prihliadol na skutočnosť, že žalovaná síce v tejto sporovej právnej veci neuskutočnila námietky proti žalobcovým nárokom a okresný súd sa z vlastnej iniciatívy oboznámil so spisovým materiálom sp. zn. 11Er/1145/2012, avšak s ohľadom na vyvíjajúcu sa rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov a za vzatia do úvahy spoločného Stanoviska občiansko-právneho kolégia Najvyššieho súdu SR a obchodno-právneho kolégia NS SR zo dňa 20. októbra 2015, k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo

vzťahu k ochrane spotrebiteľa, ktoré stanovisko bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR 8/2015, pod č. 93, dospel k záveru, že takýto postup okresného súdu je možné akceptovať. Podľa tohto spoločného stanoviska: „Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že: 1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offa povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ; 2. pokiaľ súd nevzhladne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúc ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.“

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací v predchádzajúcich rozhodnutiach vydaných pred 20. októbrom 2015 vychádzal primárne zo zmenkového charakteru uplatneného nároku v kombinácii s účelom Nariadenia bez prihliadnutia ex offa na možný spotrebiteľský charakter kauzy stojacej za zmenkou, tak v danom momente tohto konania a rozhodovania bolo potrebné vychádzať z vývoja rozhodovacej praxe súdov v Slovenskej republike v dotknutých veciach, ktorú zjednocuje prijaté Stanovisko vo veciach občiansko-právnych a obchodných č. 93 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 8/2015. Práve s ohľadom na princíp právnej istoty, ktorý spočíva v zabezpečení jednotného rozhodovania súdov v totožných či obdobných veciach, potom aj Krajský súd v Žiline ako súd odvolací bol povinný rešpektovať relevantnú judikatúru ako aj prijaté zjednocujúce stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Požiadavka právnej istoty automaticky neznamená to, že sa nemôže vyvíjať judikatúra najvyššieho súdu, čo platí aj ohľadom rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

Krajský súd v tejto veci poukazuje na spoločné stanovisko, z ktorého zdôrazňuje, že „pokiaľ by sme dospeli k záveru, že pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky súd nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok či zhodnotiť platnosť zmenky samotnej, išlo by o neprijateľné zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. Rigidná aplikácia ust. § 17 zákona č. 191/1950 Zb. by spôsobila spotrebiteľovi neprimerané ťažkosti pri až následnom možnom domáhaní sa ochrany svojich práv (ust. § 17 obsahuje úpravu podľa ktorej, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka). Prijatie výkladu smerujúceho k povinnosti spotrebiteľa bez výhrad uspokojiť veriteľa - nadobúdateľa indosovanej zmenky a až následne ho žalovať o náhradu škody s povinnosťou v takomto konaní dokazovať, že nadobúdateľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka, by v konečnom dôsledku viedlo k prenosu povinnosti na spotrebiteľa spôsobom, ktorý je podľa právnej úpravy ochrany spotrebiteľa neprijateľný.“ „Určujúcim pri hľadaní práva má byť, že v každej veci je potrebné vychádzať z individuálnych okolností každého jednotlivého prípadu, ktoré vychádzajú zo skutkových zistení všeobecných súdov. Je povinnosťou všeobecného súdu zohľadniť všetky relevantné individuálne okolnosti súdnej veci a prihliadnuť na ne aj cez prizmu dobrých mravov, keďže nesúlada právneho úkonu s nimi vedie k jeho neplatnosti. Povinnosť všeobecného súdu posúdiť uplatnený nárok aj z hľadiska súladu s dobrými mravmi je zvýraznená v tých prípadoch, keď ju účastník konania výslovne namieta, musí však na ňu prihliadať aj v prípadoch, kedy takýto rozpor zistí súd sám pri prieskume ex officio, keďže na absolútnu neplatnosť úkonu súd musí prihliadať ex lege. Dobré mravy pôsobia ako korektív najmä v takých situáciách, kedy sú práva a povinnosti strán právneho vzťahu v zjavnej nerovnováhe. Sociálno-právne chápanie zmluvnej slobody sa môže uplatniť len za predpokladu približne vyváženého pomeru síl účastníkov zmluvy a len za tohto predpokladu sa môže stať prostriedkom primeraného vyrovnania záujmov, ako už bolo vyslovené niekoľkokrát aj v rozhodnutiach Ústavného súdu SR“.

Vo vzťahu k procesnému postupu okresného súdu je však krajským súdom nevyhnutné poukázať na to, že okresný súd ex offa prihliadol na dôkazy z ním pripojeného spisového materiálu sp. zn. 11Er/1145/2012, avšak tieto dôkazy nevykonal na nariadenom pojednávaní, keďže zo strany okresného

súdu došlo len k verejnému vyhláseniu rozsudku. Krajský súd je názoru, že takýmto postupom bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom v rovine vykonávania dokazovania a oboznámenia sa s dôkazmi, a to nielen v súlade s Nariadením, ale aj v súlade s Občianskym súdnym poriadkom, ktorý je nevyhnutné použiť ako rozhodné procesné právo v zmysle čl. 19 Nariadenia. Účastník konania má právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom, a tým ovplyvniť skutkové zistenia, na ktorých súd zakladá svoje rozhodnutie. Aktivita a postoj účastníka pri využívaní jeho práva je závislá od miery presvedčivosti dôkazov vykonaných súdom a skutkových zistení, ktoré z vykonaných dôkazov plynú, a miery presvedčenia súdu o vplyve týchto zistení na unesenie dôkazného bremena konkrétneho účastníka. Okresný súd sa bez nariadenia pojednávania výlučne sám, v neprítomnosti účastníkov oboznámil s listinnými dôkazmi vyplývajúcimi z pripojeného exekučného spisu bez toho, aby tieto dôkazy boli vykonané na nariadenom pojednávaní s vytvorením možnosti účastníkom konania na tomto pojednávaní sa zúčastniť a na vykonané dôkazy reagovať. Takýmto postupom okresného súdu bolo žalobcovi upreté právo splniť jeho povinnosť tvrdenia, dôkaznú povinnosť, možnosť vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom a k posúdeniu nároku, pri hodnotení ktorého okresný súd prihliadal na ochranu žalovanej ako spotrebiteľa. V rámci nového konania pred okresným súdom bude preto nevyhnutné zachovať práva žalobcu v rovine vykonávaného dokazovania a rovnako tiež práva žalovanej ako druhej procesnej strany.

V zmysle uvedených zhodnotení bol rozsudok okresného súdu zrušený a vec bola vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, v ktorom bude okresný súd vykonávať dokazovanie na nariadenom pojednávaní, za rešpektovania procesných práv a povinností účastníkov konania a s prihliadnutím na rozhodovacia činnosť všeobecných súdov, aj vo vzťahu k vyššie uvedenému spoločnému Stanovisku občiansko-právneho kolégia a obchodno-právneho kolégia Najvyššieho súdu SR zo dňa 20. októbra 2015, ktoré bolo publikované pod č. 93 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 8/2015.

Z dôvodu zrušenia rozhodnutia okresného súdu okresný súd v rámci nového konania rozhodne aj o čiastočnom späťvzatí žaloby žalobcom v zmysle jeho podania zo dňa 21.12.2015 (č.l. 71 spisu).

Podľa ust. § 226 O.s.p., ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

Podľa ust. § 224 ods. 3 O.s.p., ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e** je prípustné.